

**Soortgericht onderzoek
naar huismussen
Hofdijksweg 30 Ouddorp**

**Opdrachtgever
Van den Nieuwendijk Bouw bv
te Stellendam**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
e-mail info@aquaterranova.nl
www.aquaterranova.nl

**Soortgericht onderzoek
Hofdijksweg 30
te Ouddorp**

**Opdrachtgever
Van den Nieuwendijk Bouw bv
te Stellendam**

Datum: 22 maj 2023
Rapportnr: 21133/AQT302FF/MV
Status: Definitieve rapportage

COLOFON

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Titel : **Soortgericht onderzoek naar huismussen**
Hofdijksweg 30 te Ouddorp

Opdrachtgever : **Van den Nieuwendijk Bouw bv**
Contactpersoon : dhr. K. de Vogel

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
e-mail info@aquaterranova.nl
www.aquaterranova.nl

Projectteam

Projectmanager : dhr. Ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : dhr. M. Verschoor
Auteur : dhr. M. Verschoor
Veldwerk : dhr. M. Verschoor
Kwaliteitsborger : mw. J.M.A. de Jonge MSc

Projectnummer : **21133**

Aqua-Terra Nova BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Goedkeuring auteur	Goedkeuring kwaliteitsborger
22 mei 2023	Definitief		

© 2019 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling	5
1.3	Leeswijzer	5
1.4	Verantwoording	5
2	PLANGEBIED EN BEOOGDE WERKZAAMHEDEN	6
2.1	Ligging plangebied en bestaande situatie	6
2.2	Beoogde situatie en werkzaamheden	7
3	WERKWIJZE	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Projectbeschrijving	9
3.3	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	9
3.4	Methode en periodisering	9
3.4.1	<i>Huismusonderzoek</i>	9
3.5	Effectbeoordeling en toetsing	10
4	RESULTATEN EN INTERPRETATIE	11
4.1	Huismussen	11
4.2	Overige waarnemingen	11
5	FUNCTIONALITEIT PLANGEBIED EN EFFECTBEPALING	12
5.1	Functionaliteit plangebied en omgeving	12
5.2	Effectbepaling	12
5.3	Vervolgstappen	12
6	REFERENTIES	14

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In opdracht van Van den Nieuwendijk Bouw bv heeft Aqua-Terra Nova bv voor de geplande sloop- en herontwikkelingswerkzaamheden in het plangebied Hofdijksweg 30 te Ouddorp soortgericht onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van en de functie van het plangebied voor huismussen. Een vogelsoort waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn.

Uit de uitgevoerde Eco-effectscan, welke is uitgevoerd door Aqua-Terra Nova bv (kenmerk: 21133AQT302FFLVS d.d. 28 december 2021), is gebleken dat de aanwezigheid van huismussen niet uitgesloten kon worden en aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Onderstaand onderzoek is uitgevoerd om de aan- dan wel afwezigheid van (essentiële) leefgebieden, vaste verblijfplaatsen en nestlocaties/schuillocaties van huismussen aan te tonen.

1.2 Doelstelling

Het ecologisch onderzoek heeft als doel om vast te stellen:

1. Of er vaste verblijfplaatsen of (essentieel) leefgebied van huismussen in het plangebied aanwezig zijn;
2. Wat de functionaliteit van het plangebied is voor huismussen;
3. Welke effecten het project heeft op de functionele leefomgeving van huismussen;
4. Welke effect het project heeft op de functionele leefomgeving van de aanwezige beschermde soorten.

Vervolgens wordt aangegeven of mogelijke negatieve effecten van het project te vermijden, mitigeren, en/of te compenseren zijn en welke vervolgpcedure benodigd is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding worden de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek beschreven. Hierna volgt hoofdstuk 2 met de werkwijze en hoofdstuk 3 een beschrijving van de projectlocatie en voorgenomen werkzaamheden. In hoofdstuk 4 komen de resultaten van de inventarisatie aan de orde. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 de functionaliteit en de effecten van de voorgenomen werkzaamheden bepaald en conclusies getrokken met de eventueel benodigde vervolgstappen. Hierna volgen de bronvermeldingen en de bijlagen met o.a. inventarisatiegegevens.

1.4 Verantwoording

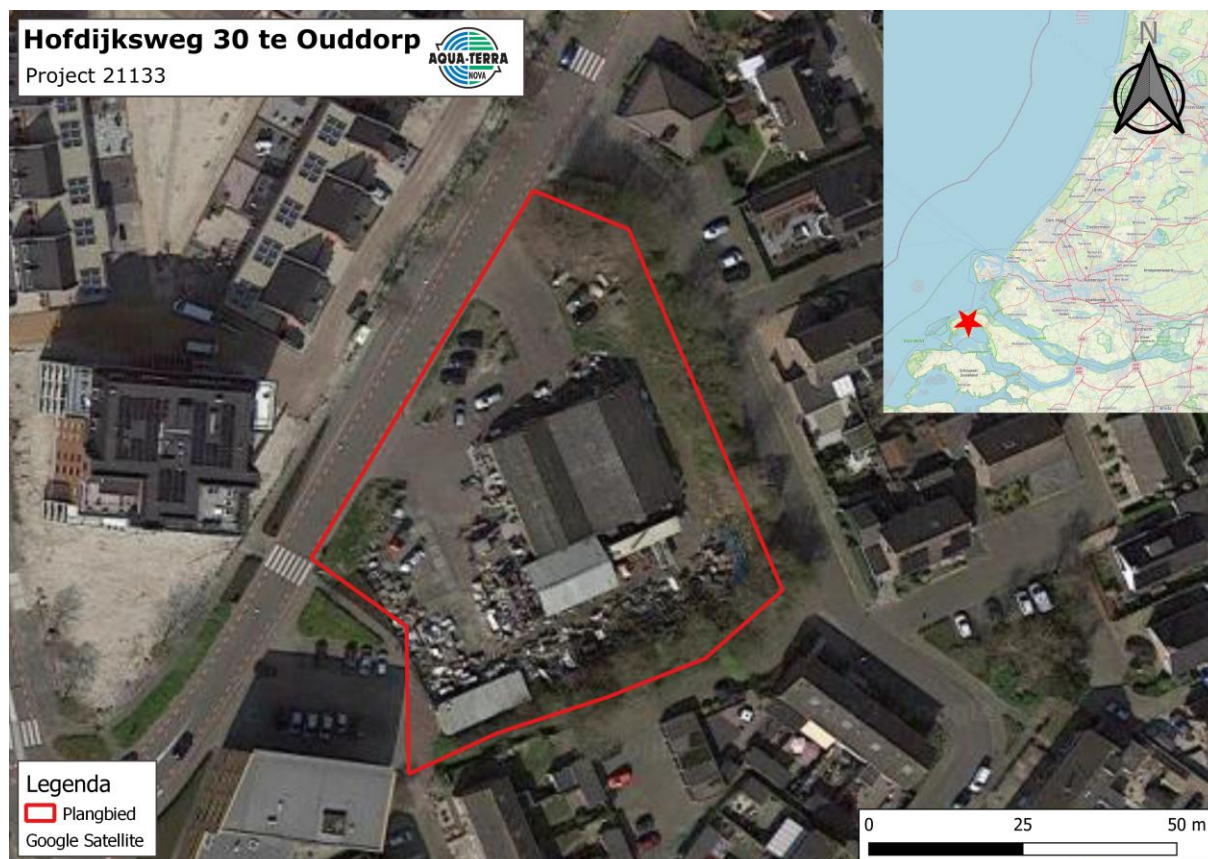
Ecologisch medewerkers van Aqua-Terra Nova bv hebben ruime veldervaring in onderzoek naar beschermde soorten en hebben daartoe gerichte opleidingen gevolgd.

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de afwezigheid van soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit gewaarborgd.

2 PLANGEBIED EN BEOOGDE WERKZAAMHEDEN

2.1 Ligging plangebied en bestaande situatie

Het plangebied is gelegen aan Hofdijksweg 30 te Ouddorp, in de gemeente Goeree-Overflakkee in de provincie Zuid-Holland. Het plangebied betreft een op dit moment niet in gebruik zijnde terrein met daarop drie opstallen die in het verleden als bouwmarkt dienst hebben gedaan. Het terrein is aan de westzijde met hekken omheind en ligt vol afval en restmaterialen uit de bouwmarkt. Zie figuur 3.1 voor de ligging en begrenzing van het plangebied.

Figuur 2.1. Ligging en begrenzing van het plangebied Hofdijksweg 30 te Ouddorp. (rood omkaderd).

Het plangebied betreft een grotendeels verhard terrein met een oppervlakte van circa 4100 m². In het plangebied zijn drie opstallen aanwezig waarvan er twee uit baksteen bestaan en één uit hout. Alle bouwwerken bestaan uit één bouwlaag en zijn voorzien van een zadeldak. Deze hebben een golfplaten dakbedekking. Er zijn open stootvoegen aanwezig in een muur op het zuiden. Het plangebied is aan de buitenranden dicht begroeid met struweel en bomen zoals populier, rozenbottel, stinkende gouwe, klimop, meidoorn, esdoorn, bramen, vlinderstruik en kornoelje. De directe omgeving van het plangebied is vooral woonwijk. De verdere omgeving bevat meer groen zoals (grote) tuinen, groenstroken en bomenrijen langs wegen en weilanden. In en in de directe omgeving van het plangebied is geen water aanwezig. Langs de Hofdijksweg staan lantaarnpalen van circa 3,5m hoog met cone armaturen.

Zie voor een impressie van het plangebied figuur 3.2.

Figuur 2.2. Impressie van het plangebied. Linksboven is een impressie van het toegankelijke stuk van het plangebied. Rechtsboven is een groenstrook te zien waar huismussen in zijn aangetroffen. Die groenstrook strekt zich uit langs de gehele zuid- en oostkant van het plangebied zoals te zien is op de afbeelding in het midden aan de linker kant. Op diezelfde afbeelding is te zien dat er veel materialen op het terrein aanwezig zijn. Deze zijn inmiddels grotendeels verwijderd. Tussen alle materialen groeit klimop en ander struweel. Rechts in het midden is de noordoost kant van het plangebied te zien. Linksonder is de noordoostkant vanaf de andere kant. In de struiken aan de linker kant is een nest aangetroffen. Links- en rechtsonder zijn de bakstenen gebouwen te zien met golfplaten puntaken.

2.2 Beoogde situatie en werkzaamheden

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

De huidige bebouwing aan de Hofdijksweg 30 wordt gesloopt en bouwrijp gemaakt om een nieuw complex te realiseren (zie figuur 3.3). In totaal zullen dit 33 appartementen worden, waarvan 1 penthouse op de bovenste verdieping. Hiervoor wordt het aanwezige groen deels verwijderd. Er zal in de groenstrook een doorgang worden gemaakt naar de Spreeuwenstein. In de nieuwe situatie, zie figuur 2.2, komt er groen terug.

Figuur 2.2. Tekening van de uiteindelijke situatie met de doorgang naar de Diepenhorst.

Deze activiteiten vormen de basis van de toetsing aan de Wet natuurbescherming.

3 WERKWIJZE

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Wet natuurbescherming in het project wordt geborgd.

3.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe worden de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

3.3 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming¹ zijn beschermde soorten en gebieden aangewezen. Hierbij zijn beschermde soorten ingedeeld in drie regimes (respectievelijk art. 3.1, 3.5 en 3.10). Artikel 3.1-3.4 betreffen regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in de Europese Unie. Artikel 3.5-3.9 betreffen regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen. Artikel 3.10-3.11 betreffen regels ter bescherming van niet onder art. 3.5 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet.

Alle in de Wet natuurbescherming genoemde soorten zijn strikt beschermd. De bescherming van soorten is met name gericht op instandhouding van populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren.

Aan de hand van door ecologen van Aqua-Terra Nova gedane waarnemingen in het plangebied en geschikte kieren en spleten in de bebouwing binnen het plangebied, is nader onderzoek naar de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen, vaste rust- en/of verblijfplaatsen en (functionele) leefomgeving van huismussen uitgevoerd.

3.4 Methode en periodisering

3.4.1 Huismusonderzoek

Het huismusonderzoek is uitgevoerd op basis van het Kennisdocument Huismus². Voor het huismusonderzoek zijn twee inventarisaties uitgevoerd in de periode 1 april t/m 15 mei, door één ervaren ecooloog, uitgerust met o.a. een verrekijker. De inventarisaties zijn uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden, op de juiste tijdstippen, en met een tussenperiode van minimaal tien dagen. Gunstige weersomstandigheden houden in: droog, geen of weinig wind en geen kou. In tabel 2.1 zijn de data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldinventarisaties weergegeven.

De inventarisaties zijn 1 à 2 uur na zonsopkomst uitgevoerd, wanneer de activiteit van huismussen het hoogst is. Tijdens de inventarisaties zijn details van eventuele waarnemingen, zoals gedrag, geslacht van het waargenomen individu etc. en de weersomstandigheden genoteerd. Aan de hand van de resultaten is de functionaliteit van het plangebied voor de huismus beschreven en zo nodig met foto's of kaarten verduidelijkt.

Tabel 3.1. Data en weersomstandigheden uitgevoerde veldinventarisaties huismussen.

Datum	Tijd	Focus	Weer	Onderzoekers
05-04-'23	08:22-09:36 uur <i>Zon op 07:09 uur</i>	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en (functionele) leefomgeving	5°C, droog, onbewolkt, 1 Bft NO	M. Verschoor
28-04-'23	08:10-09:15 uur <i>Zon op 06:19 uur</i>	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en (functionele) leefomgeving	8°C, droog, geheel bewolkt, 4 Bft W	M. Verschoor

Verantwoording uitvoering onderzoek

Er zijn twee bezoeken uitgevoerd voor het aantonen van broedlocaties en overige (essentiële) leefgebieden, zoals rustplaatsen of foerageergebied, van huismussen. Tussen de twee bezoeken, die uitgevoerd zijn in de geschikte periode van 1 april t/m 15 mei, is minimaal 10 dagen gelegen (namelijk 22 dagen). Zowel de tussenperiode als de weersomstandigheden waren voldoende; als

gesteld in het Kennisdocument. Er is niet afgeweken van de onderzoeksmethodiek omschreven in het Kennisdocument Huismus².

Onderzoeksstrategie op locatie

Het plangebied en de omgeving van het plangebied is te voet doorlopen. Er is bij het onderzoek gelet op locaties waar waarnemingen van huismussen in het verleden zijn gedaan. Tijdens het onderzoek is, naast het voorkomen van individuen, gelet (op geluiden van) roepende huismusmannetjes, die hun territorium rondom een verblijfplaats kenbaar maken. Indien er een roepend huismusmannetje aangetroffen wordt, wordt er gezocht naar de locatie van zijn territorium waarin zijn vaste rust- en verblijfplaatsen liggen. Zo kan de lokale populatiegrootte en de locaties van vaste rust- en verblijfplaatsen in kaart gebracht worden. Zodoende is de onderzoeksinspanning gewaarborgd.

3.5 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en de zorgplicht¹.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen, hun voortplantingsplaatsen en overige vaste rust- en verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen, verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie.

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 3.3).

Tabel 3.3. Toetsingskader per beschermingscategorie¹.

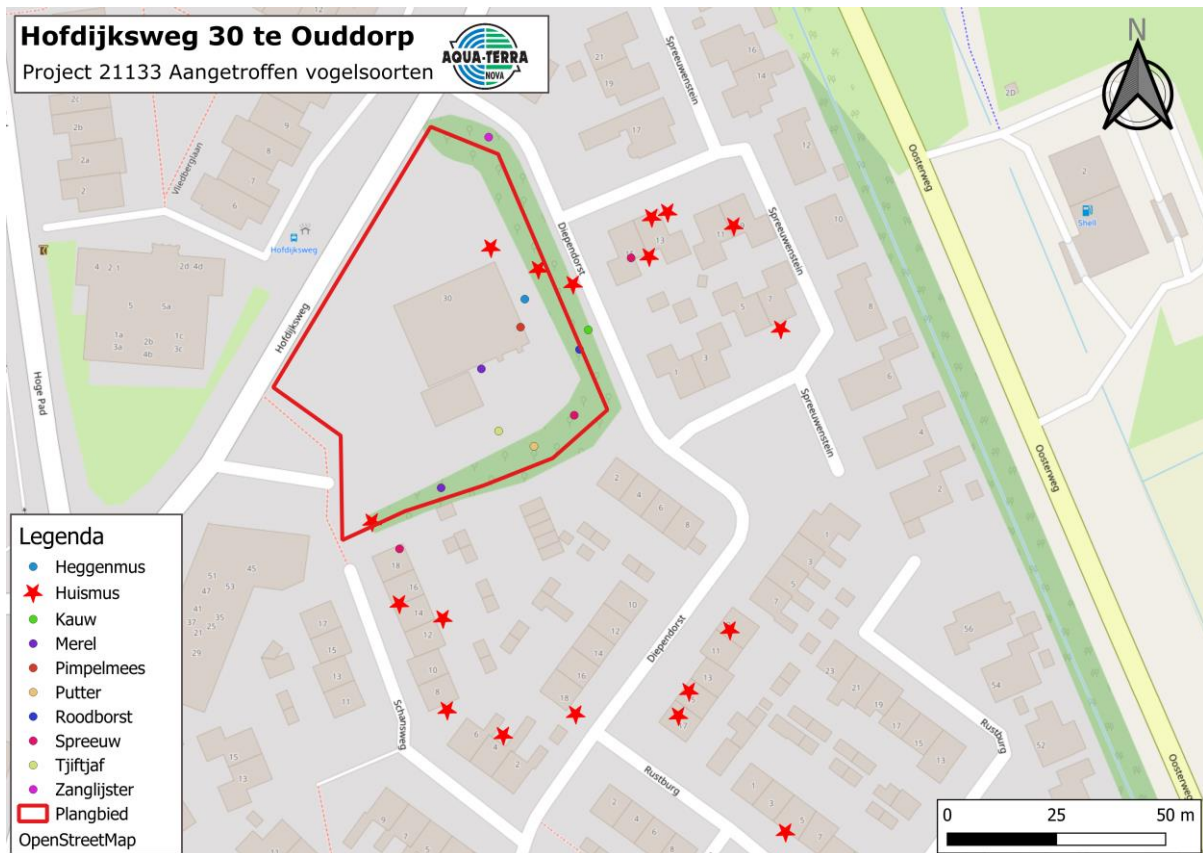
Categorie	Beschermingskader	Toetsingskader
Artikel 3.1-3.4 & Artikel 3.5-3.9 (Vogelrichtlijn & Habitatrichtlijn)	Strikt beschermd, altijd ontheffingsplicht	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op beschermde soorten niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Artikel 3.10-3.11 (Nationaal beschermde soorten)	Strikt beschermd, maar per provincie vrijstelling van ontheffingsplicht voor een aantal soorten	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Artikel 1.11 (Alle planten en dieren)	Zorgplicht	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

4 RESULTATEN EN INTERPRETATIE

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten van het huismusonderzoek nader toegelicht en er wordt aangegeven waar in het plangebied voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen of (functionele) leefomgeving aanwezig zijn. Een overzicht van deze waarnemingen per onderzoeksperiode, voorjaar en najaar, zijn weergegeven in 4.1 en 4.2. Voor een overzicht van de waarnemingen per bezoek wordt verwezen naar bijlage 1 en 2.

4.1 Huismussen

Naast voortplantingsplaatsen, die zich bevinden onder bijvoorbeeld dakpannen of dakgoten, zijn ondersteunende leefgebieden van huismussen ook beschermd en essentieel in hun functie voor het nest. Hieronder vallen o.a. winter- en schuilverblijfplaatsen, zoals gevelbegroeiing of dicht begroeide groenblijvende struiken. Daarnaast is de aanwezigheid van vers water en zandige plekken noodzakelijk voor de functionele leefomgeving van de huismus. Huismussen zijn zeer honkvast en zijn gedurende het hele jaar rondom verblijfplaatsen te vinden.

Figuur 4.1. De waarnemingen tijdens het huismusonderzoek.

4.2 Overige waarnemingen

Tijdens het onderzoek zijn naast huismussen ook heggenmus, kauw, merel (op nest) pimpelmees, putter, roodborst, spreeuw (broedend in de woonwijk ten zuiden en oosten van het plangebied), tjiftjaf en zanglijster waargenomen.

5 FUNCTIONALITEIT PLANGEBIED EN EFFECTBEPALING

In dit hoofdstuk worden de functionaliteit van het plangebied voor flora en fauna en de effecten van de voorgenomen werkzaamheden hierop uiteengezet. Ook wordt beschreven wat de wettelijke consequenties zijn die voortvloeien uit de aanwezigheid van huismussen, zoals beschreven in hoofdstuk 4.

5.1 Functionaliteit plangebied en omgeving

Op basis van het onderzoek kan het volgende geconcludeerd worden:

Binnen het plangebied zijn in de groenstrook, die aan de oost- en zuidkant het plangebied begrensd veel huismussen aangetroffen. De groenstrook bestaat uit zeer dicht struweel dat door huismussen gebruikt wordt als zangpost en als foerageergebied. Deze groenstrook wordt als een stuk essentieel leefgebied van de ter plaatse aanwezige huismussen gezien. In de woonwijk grenzend aan het plangebied zijn tientallen actief roepende huismusmannetjes waargenomen. Deze maken voor de ingang van hun nest in de dakgoot hun aanwezigheid kenbaar. In de opstallen die gesloopt gaan worden zijn geen huismussen aangetroffen. Er werd wel een nestplaats van een merel aangetroffen in de dichte klimop die de zuidkant van de loods begroeit. De omgeving van het plangebied is zeer vogelrijk, onder de dakpannen zijn veel spreeuwennesten aanwezig. In de tijd van het jaar dat de bezoeken zijn uitgevoerd worden er ter plaatse veel verschillende baltsende en zingende vogels gehoord.

5.2 Effectbepaling

Bij de sloop van de loodsen en bouw van de appartementen worden geen jaarrond beschermde nestplaatsen van huismussen verstoord of vernietigd. De nestplaatsen van huismussen bevinden zich op korte afstand en binnen de invloedssfeer van het plangebied. De groenstrook aan de oost en zuidkant van het plangebied mag niet worden gedund. Dit behoort bij het essentieel leefgebied van huismussen en stelt de vogels in staat in de nesten hun jongen groot te brengen. De groenstrook zorgt voor voedsel in de vorm van insecten en voedselbronnen moeten aanwezig zijn binnen ongeveer vijftig meter van de nestplaatsen. Het verwijderen van groen moet daarom tot een minimum worden beperkt.

5.3 Vervolgstappen

Vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen zijn jaarrond strikt beschermd, conform artikel 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming en de Europese Habitatrichtlijn. De functionele leefomgeving van huismussen is echter ook beschermd. Op basis van het soortgericht onderzoek naar huismussen kan gesteld worden dat het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk is, mits voldaan wordt aan de volgende punten:

- De groenstrook aan de oost en zuidkant van het plangebied dient behouden te blijven.
- Bij het strak zetten van de grens tussen de toekomstige parkeerhavens en de groenstrook moet het verwijderen van groen tot een minimum beperkt blijven.
- Wanneer in de actieve periode van vleermuizen wordt gewerkt, welke grofweg duurt van maart t/m oktober, dient rekening gehouden te worden met activiteit van vleermuizen om het gebied. Het wordt aanbevolen om alle werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsondergang uit te voeren en kunstmatige verlichting tussen deze tijden te voorkomen. Wanneer toch tussen zonsondergang en zonsondergang gewerkt wordt, dient uitstraling naar omliggende watergangen of groen te allen tijde voorkomen te worden, om zo overvliegende en foeragerende vleermuizen niet te verstoren;
- In het groen van het plangebied nestelen en/of overwinteren mogelijke kleine zoogdieren, als egel en amfibieën als gewone pad. Voor deze soorten is de zorgplicht van kracht en er dient met zorg op de aanwezigheid van deze soorten te worden gelet. Geadviseerd wordt om, conform de zorgplicht, voor het verwijderen van de groene ruigtes (houtstapels struiken etc.) een controle uit te voeren door een ecooloog naar de aanwezigheid van egels, andere zoogdiersoorten en amfibieën (in de periode augustus tot en met maart);
- Wanneer gewerkt wordt in de periode van maart t/m juli, dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedende vogels. De meeste vogels broeden in genoemde periode, echter vogels welke buiten deze periode broeden, zijn ook te allen tijde beschermd. Broedende vogels (en hun nesten) mogen niet verstoord of verwijderd worden. Er wordt aanbevolen de te kappen bomen buiten het broedseizoen te verwijderen. Wanneer deze in het broedseizoen verwijderd worden, dient voorafgaand een broedvogelcontrole door een ecooloog uitgevoerd te worden. Aan de hand van deze controle wordt door de ecooloog bepaald welke werkzaamheden wel of niet opgestart kunnen worden of welke maatregelen getroffen dienen te worden;

- In het kader van de zorgplicht moeten alle dieren, waaronder de licht beschermde soorten (die vrijstelling van ontheffing genieten) en de niet beschermde soorten, voldoende ruimte krijgen om te vluchten of om zich te verplaatsen tijdens de werkzaamheden.

Indien er nieuwe verlichting wordt geplaatst bij de parkeerhavens aan de wordt aanbevolen om verlichting toe te passen die verstoring van vleermuizen zoveel mogelijk beperkt. De lichthinder voor vleermuizen door straatverlichting kan aanzienlijk worden beperkt door amberkleurig UV-vrije LED-armaturen, lagere lichtmasten en de toepassing van een scherpe afsnede van de lichtinval.

Figuur 6.3. Links: amberkleurige UV-vrije LED-armatuur. Rechts: scherpe afsnede van lichtinval.

N.B. Hoewel er tijdens de uitvoering van het onderzoek met de grootst mogelijke aandacht en zorg is onderzocht op verblijfplaatsen en essentiële leefgebieden van beschermde soorten, is desondanks niet volledig uit te sluiten dat er verblijfplaatsen of essentieel leefgebied is gemist tijdens het onderzoek. Tevens kan het voorkomen dat tussen het uitvoeren van het onderzoek en de start van de geplande werkzaamheden, (beschermde) dieren zich vestigen in het plangebied en mogelijk negatieve effecten ondervinden van de werkzaamheden. Bij het aantreffen van beschermde soorten, zoals broedende vogels of vleermuizen, neem dan te allen tijde contact op met een ecologisch deskundige om vervolgstappen te bespreken om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

6 REFERENTIES

1. Ministerie van Economische zaken. *Wet natuurbescherming*. (2016).
2. BIJ12 | werkt voor Provincies. *Kennisdocument huismus*. (2017).

